

Finantsinspeksioon

Hr Mart Võrklaev
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN
info@fin.ee

Teie 27.10.2023 nr 1.1-10.1/4533-18
Meie 10.11.2023 nr 5-8/6034-1

Krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõu

Täname võimaluse eest avaldada arvamust Rahandusministeeriumi poolt edastatud krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõule (edaspidi *KIKS* või *Eelnõu*). Käesolevaga esitab Finantsinspeksioon (edaspidi ka *FI*) oma kommentaarid ja seisukohad Eelnõule. Finantsinspeksiooni varasem arvamus Eelnõu kohta oli edastatud Rahandusministeeriumile 04.08.2023.

Üldised kommentaarid krediidituru ja Eelnõu kohta

1. Oleme varasemalt pööranud tähelepanu, et FI poolt KIKS-i alusel järelevalve teostamine peab olema vastava sektori enda poolt tasustatud, ehk tuleb vältida olukorda, kus neid kulusid maksaksid teised finantsjärelevalve subjektid. Seega Eelnõu seletuskirjas pakutu, et järelevalvekulu peavad kinni maksma teised subjektid, ei ole mõistlik lahendus. Ehk meie hinnangul oleks kohasem sedalaadi raamistik, kus tegevusloa menetlus ja järelevalve esimesest päevast alates on tasustatud vastava sektori/isikute poolt.
2. Juhime tähelepanu, et Eelnõu ja seletuskiri ei ole omavahel kooskõlas (valed viited, puuduvad selgitused lisatud täienduste kohta, selgitused ei ole vastavuses Eelnõu sätetega).

Eelnõu kohaldamisala ja mõisted

3. Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt kohaldatakse KIKS-i krediidiinkassole ja krediidiosstjale, kes on asutatud Eestis ja tegutsevad Eestis või kelle elukoht on Eestis, samuti krediidihaldustegevusele ning filiaalile välisriigis ja välisriigis asutatud krediidiinkasso ja krediidiosstja tegevusele Eestis. Sättest ei tulene selgelt kelle filiaali välisriigis peetakse silmas.
4. Eelnõu § 2 lõige 2 sätestab, et kui seadusest ei tulene teisiti, kohaldatakse KIKS-i sellisele krediidihaldustegevusele kui sellega tegeleb krediidiasutus või krediidiasutuste ja -vahendajate seaduses sätestatud krediidivahendaja (edaspidi krediidivahendaja) ning krediidivahendaja (edaspidi krediidivahendaja) vahendaja (edaspidi krediidivahendaja). Palume üle vaadata, kas eeldus on õiges kohas, sest krediidihaldustegevust ei ole veel enne seda sätet defineeritud.
5. Eelnõu § 2 lõikega 5 täpsustatakse krediidihaldustegevuse mõistet, kuid mõiste ise on defineeritud Eelnõu § 3 lõikes 2. Palume kaaluda Eelnõu muutmist selliselt, et mõiste ja selle täpsustus oleks ühes

kohas. Sama loogika puudutab Eelnõu § 2 lõiget 6 ja § 3 lõiget 5 (krediidiostja mõiste) ning Eelnõu § 2 lõiget 7 ja § 3 lõiget 1 (krediidiinkasso mõiste).

6. Teeme ettepaneku defineerida Eelnõu § 3 lõikes 1 sätestatud krediidiinkasso mõistet järgmiselt: „(1) *Krediidiinkasso on käesoleva seaduse tähenduses äriühing, mis oma peamise ja püsiva majandustegevuse raames tegeleb krediidihaldustegevusega, mille raames haldab ise krediidiasutuse või krediidiandja krediidilepingut, mille täitmisega oldakse viivituses, või teeb seda krediidiostja nimel, muuhulgas korraldab vastavate lepingute täitmist.*“.

Juhime tähelepanu, et „krediidileping, mille täitmisega oldakse viivituses“ tuleb Eelnõus selgelt defineerida, kuna tegemist on ühe keskse osisega krediidiinkasso definitsioonis. Täitmisega viivituses on võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) termin ja on kohustuse rikkumise üks komponent VÕS § 100 tähenduses.

7. Eelnõu § 3 lõike 2 punkti 1 palume täiendada järgmiselt: „1) /.../, sealhulgas kaebuste haldamine;“
8. Palume kaaluda, kas Eelnõu § 3 lõike 2 punktid 3 ja 4 võiks kustutada. Eelmises punktis pakutud täiendusega oleks kaebuste haldamine kaetud Eelnõu § 3 lõike 1 punktiga 1 (ehk tegemist ei ole iseseisva krediidihaldustegevuse tunnusega) ja krediidisaaja teavitamine oleks kaetud Eelnõu § 3 lõike 1 punktiga 2. Kui Eelnõu § 3 lõikest 2 kustutakse punktid 3 ja 4, siis oleks vaja kohendada Eelnõu § 3 lõike 3 sõnastust.
9. Krediidiostja tegevust viivises olevate krediidilepingu või sellest tuleneva nõude ostmisel ei loeta Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt krediidihaldustegevuseks. Palume selgitada, kas krediidiostjat on võimalik üldse pidada krediidihaldajaks. Seletuskirja kohaselt „krediidihaldaja ei pea olema krediidiostja vaid võib tegutseda tema huvides vastava lepingu alusel“. Hetke arusaamise ja Eelnõu loogika kohaselt saaks krediidihaldaja (nt inkasso, krediidiandja, krediidiasutus) olla krediidiostja, kuid krediidiostja ei ole krediidihaldaja.
10. Eelnõu § 3 lõike 9 punkti 1 kohta teeme ettepaneku ajaliselt piiritleda krediidilepingu tähtaja pikendamist, kuna see mõjutab ka intressi maksmise kohustust ehk suurendab võlga. Näiteks, pikendamine kuni kuueks kuuks/üheks aastaks.

Palume selgitada kuidas Eelnõu § 3 lõike 9 punktis 2 sätestatud teatud ajavahemikuks tagasimakse tasumine edasilükkamine erineb Eelnõu § 3 lõike 9 punktis 1 sätestatust.

Lisaks palume selgitada kuidas toimub summeerimise arvestus, kui krediidiinkasso teeb Eelnõu § 3 lõike 9 punktis 3 sätestatud ettepaneku võlgade summeerimiseks ja tegemist on näiteks kolme erineva laenuga ning kõik on erineva intressiga. Kas oleks vaja sätestada, et summeerimisel intressi arvestus jääb samaks, mis krediidilepingutes oli?

11. Eelnõu § 4 lõikes 2 on sätestatud krediidiandja mõiste. Juhime tähelepanu, et krediidiostja on mõiste definitsioonist kustutatud, kuid Eelnõu seletuskirjast mitte.
12. Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 4 lõigetes 5 ja 6 kasutatakse terminit „viivises olev krediidileping“. Palume kaaluda, kas oleks korrektsem kasutada terminit „viivituses olev krediidileping“.
13. Palume kustutada Eelnõu § 6 lõikest 1 teine lause „Tegevusluba antakse krediidihaldustegevuseks“, sest see on eksitav, kuna krediidiinkasso definitsioon ja krediidihaldustegevus kokku on loostamist vajav.
14. Eelnõu ja selle seletuskirja järgi tulevad FI järelevalve alla nii krediidiinkassod, kes tegelevad tarbijakrediidilepingutega kui ka krediidiinkassod, kes tegelevad ettevõtjatele antavate pangalaenudega (vt seletuskirja lk 1). Selguse huvides tuleks KIKS-is täpsustada, kas Eelnõu reguleerimisalasse lähevad ka selliste krediidiandjate poolt väljastatud laenudest tulenevad nõuded, kes ei oma vastavalt kas

krediidiandjate ja –vahendajate seadusest (edaspidi KAVS) või krediidasutuste seadusest (edaspidi KAS) tulenevat tegevusluba. Täpsustus on oluline, sest juriidilistele isikutele võivad krediiti väljastada ka sellised krediidiandjad, kelle tegevus ei ole reguleeritud KAS-i ega KAVS-iga.

Krediidiinkasso tegevusluba

15. Palume Eelnõu § 7 lõike 1 punkt 5 sõnastada ümber järgmiselt: „5) *andmed taotleja juhatuse ja olemasolu korral nõukogu liikmete (juhatuse või nõukogu liige edaspidi juht) kohta vastavalt käesoleva seaduse § 39 lõigetes 1 ja 6 sätestatule;*“. Nii tegevusloa menetluses kui hilisemas juhtidest teavitamise menetluses on isiku poolt esitatavate andmete hulk samu ja need tuleks mõlemal juhul esitada FI vastaval vormil.
16. Eelnõu § 13 reguleerib tegevusloa kehtetuks tunnistamist. Teeme ettepaneku lisada § 13 lõikesse 4 tegevusloa kehtetuks tunnistamise ka jagunemise puhuks, kui jagunemine toimub jaotumise teel.

Krediidiinkasso tegevus välisriigis ja välisriigi krediidiinkasso tegevus Eestis

17. Eelnõu § 17 reguleerib krediidiinkasso tegevust välisriigis. Seletuskirja kohaselt „kui aga krediidiostja nimetab KIKS § 3 lõike 7 kohaselt esindajaks krediidasutuse, siis võib see krediidasutus tegeleda krediidihaldustegevusega ükskõik millises liikmesriigis sõltumata sellest, millises liikmesriigis krediidasutus asub või millises liikmesriigis krediidisaja asub. Krediidihaldustegevust loetakse üheks krediidasutuste põhitegevuseks ja tulenevalt direktiivist 2013/36/EL on nimetatud tegevus liikmesriikides vastastikuselt tunnustatud, seega ei vaja krediidasutused krediidiostjale kuuluva krediidi haldamiseks piiriüleselt eraldi luba.“

Juhime tähelepanu, et krediidasutus, kes kavatseb osutada välisriigis piiriüleselt teenuseid on kohustatud KAS § 20⁴ alusel sellest FI-d teavitama. Nii-öelda teavitusmenetluse läbimine on krediidasutuse jaoks kohustuslik piiriülese tegevuse puhuks, seda arvestades ei ole krediidasutusel võimalik piiriüleselt hakata ka krediidihaldustegevusega tegelema ilma vastavat teavitust esitamata. Krediidasutus ei saa tegeleda krediidihaldustegevusega ükskõik millises liikmesriigis, sõltumata sellest, millises liikmesriigis krediidasutus asub või millises liikmesriigis krediidisaja asub.

18. Palume Eelnõu § 18 lõike 1 punkti 4 täiendada teise lausega järgmiselt: „*Filiaali juhtimise eest vastutav isik peab vastama krediidiinkasso juhile esitatavatele nõuetele;*“. Täiendus on vajalik, et oleks üheselt arusaadav, et ka filiaali juhatajale kehtivad sobivusnõuded ja need on samad, mis krediidiinkasso juhi puhul. Samuti võiks kaaluda Eelnõus läbivalt filiaali juhi mõiste kasutamist filiaali juhtimise eest vastutava isiku asemel.
19. Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 19 lõikes 1 on kasutatud „kolmandas riigis“ topelt.

Oluline osalus

20. Teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 27 punkt 2 järgmiselt: „2) *kes pärast osaluse omandamist või suurendamist valib, nimetab või määrab krediidiinkasso juhiks üksnes sellise isiku, kes vastab käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud nõuetele*“. Muudatus on vajalik, sest lisaks maine nõudele on Eelnõu §-s 37 kehtestatud krediidiinkasso juhile ka teised nõuded, mis peavad olema samuti täidetud (teadmised, kogemused, pühendatava aeg jne). Vastasel juhul tekib olukord, kus olulise osaluse menetluse käigus määratud krediidiinkasso juhi puhul tuleb hinnata vaid maine kriteeriumit.
21. Eelnõu § 34 lõige 4 kohustab krediidiinkassot esitama koos majandusaasta aruandega andmed isikute kohta, kellel on majandusaasta lõpu seisuga krediidiinkassos oluline osalus. Juhime tähelepanu, et KIKS

§ 49 lõike 1 kohaselt ei ole majandusaasta aruande FI-le esitamine kohustuslik juhul, kui krediidiinkasso avaldab selle oma veebilehel. Sellest tulenevalt tekitab Eelnõu § 34 lõikes 4 sätestatud kohustuse täitmine ja täitmise kontrollime segaduse. Eelnevalt tulenevalt teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 34 lõiget 4 järgmiselt: „Krediidiinkasso esitab kahe nädala jooksul pärast üldkoosoleku toimumist kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu Finantsinspeksioonile andmed isikute kohta, kelle majandusaasta lõpu seisuga oli krediidiinkassos oluline osalus, näidates ära isikule kuuluva osaluse suuruse ja selle omamisega seotud asjaolud vastavalt käesoleva seaduse §-dele 26 ja 28.“ Vajadusel võiks täpsustada Eelnõuga esitamisele kuuluvad andmed.

Krediidiinkasso juhtimine ja organisatsiooniline ülesehitus

22. Eelnõu § 37 sätestab nõuded juhtide valimisele ja määramisele. Eelnõu § 37 lõikest 1 ja lõikes 2 esimesest lausest tuleb kustutada sõna „piisavalt“, sest maine on laitmatu või ei ole laitmatu, selle „piisavuse“ sisustamiseks puuduvad kriteeriumid. Seda enam, mitte ükski Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi FIS) § 2 lõikes 1 sätestatud eriseadus ei kehtesta „piisava laitmatu maine“ regulatsiooni.

Kui seadusandjal on soov seada krediidiinkasso juhtidele mõneti kergendatud nõuded, tingituna sektori eripärast, siis õige koht seda teha on nt nii haridust, kogemust kui pühendatavat aega puudutavas. Küll aga peab laitmatu maine sisustamine, võimalus keelduda kui isikul see puudub, olema finantssektori üleselt samadel väärtustel põhinev. Ehk ei saa olla nii, et „väike vargus“ on nt ühes sektoris lubatud juhile ja teises mitte – kõikide finantssektori turuosaliste puhul peab maine laitmatuse olema n-ö sektorikõlblikkuse põrand. Seda öeldes on teatav sektoripõhine diskretsioon ka maine laitmatuse osas mõistlik. Finantsinspeksioon oma praktikas rakendab ka täna sellist diskretsiooni igapäevaselt ja see allub kohtulikule kontrollile, mistõttu pole põhjust normis seda eraldi välja tuua.

23. Eelnõu § 37 lõikes 1 on kustutatud krediidiinkasso juhtidele kehtestatud nõuded „krediidiinkasso juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused ja haridus“. Need nõuded tuleb kindlasti krediidiinkasso juhtidele Eelnõuga kehtestada, sest esiteks tegemist on reguleeritud finantsturu juhtidele ühtlaselt kehtivate kriteeriumitega, mida FI hindab sobivushindamise raames ning teiseks tegemist on kriteeriumidega, mida tuleb hinnata ka krediidiinkasso juhtide kollektiivse sobivuse kontekstis. Kui aga need kriteeriumid ei ole kehtestatud krediidiinkasso juhtidele individuaalselt, pole võimalik hinnata krediidiinkasso juhtide kollektiivset sobivust. Rõhutame, et krediidiinkasso juhtidele tuleb kehtestada tähelepaneku alguses sätestatud nõuded, seda toetab ka EBA koostamisel olev suunis Guidelines on the assessment of adequate knowledge and experience of the management or administrative organ of credit servicers.
24. Palume täiendada Eelnõu § 37 lõike 2 punkti 1 järgmiselt: „1) /.../ või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.“
25. Palume täiendada Eelnõu § 37 lõike 2 järgmise punktiga: „x) ta ei ole suuteline korraldama krediidiinkasso tegevust selliselt, et tarbijate huvid oleksid piisavalt kaitstud;“
26. Palume Eelnõu § 37 lõike 2 punktis 4 ja § 97 punktis 1 asendada sõna „Finantsinspeksioon“ sõnaga „järelevalveasutusele“. Selline sõnastus on sisult laiem ega piirdu üksnes FI-ga, vaid hõlmab ka teisi järelevalveasutusi. Sama muudatuse palume teha ka Eelnõu § 97 punktis 1.
27. Palume täiendada Eelnõu § 39 lõike 1 järgmiselt: „(1) Krediidiinkasso juhiks valimiseks või määramiseks on vajalik isiku kirjalik nõusolek. Koos kirjaliku nõusolekuga esitab isik vähemalt järgmised andmed ja dokumendid: /.../“.
28. Palume täiendada Eelnõu § 39 lõike 2 järgmise lausega: „(2) /.../ Finantsinspeksioon võib küsida Finantsinspeksiooni poolt kinnitatud vormiga täiendavat informatsiooni.“ Täiendus on oluline, sest tegutseme väljatöötatud küsimustike baasil kogu sektoris ning oleks ebamõistlik siin teha erand.

29. Eelnõu § 41 lõige 4 sätestab sise-eeskirjade regulatsiooni. Juhime tähelepanu, et Eelnõu seletuskirja § 41 lõike 4 selgituse juures on viidatud, et sise-eeskirjades peab kindlaks määrama vähemalt lõike punktides 1-17 nimetatud protseduurid ja tegevused. Eelnõus on vastavas lõikes 16 punkti.
30. Eelnõu § 42 lõige 3 sätestab, et krediidiinkasso juhatus või nõukogu määrab siseaudiitori funktsiooni teostamiseks isiku, kellel on siseaudiitori ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane maine. Oleme varasemalt kommenteerinud, et FI eeldab, et nõukogu loomine on kohustuslik ning teinud ettepaneku muuta Eelnõu § 42 lõiget 3 selliselt, et siseaudiitori määramise kohustus oleks vaid nõukogul. Juhatusel allumisel ei saa siseaudiitor olla piisavalt sõltumatu juhatuse töö kontrollimisel. Eelnõu § 42 lõike 3 sõnastuse kohaselt on jätkuvalt juhatusel õigus määrata siseaudiitor ja see kätkeb endas huvide konflikti ning siseaudiitor ei saa olla sõltumatu. Juhul kui nõukogu loomine ikkagi kohustuslikuks ei muutu, tuleks selle paragrahvi sõnastus igal juhul üle vaadata ja see peaks olema täpsem, s.t et kui nõukogu on olemas, siis peab nõukogu määrama siseaudiitori, mitte ei saa valida, kas määrab juhatus või nõukogu. Kui nõukogu puudub, peab vastav kohustus olema üldkoosolekul. Juhatusel vastavat pädevust panna ei saa ja see tuleb kindlasti kustutada.
31. Eelnõu § 43 reguleerib krediidiinkasso tegevuse edasiandmist krediidihaldusteenuse osutajale. Üheselt ei ole arusaadav, kas krediidiinkasso võib tegevusi edasi anda üksnes krediidihaldajale (st teisele inkassole, krediidiastutusele või krediidiandjale ja –vahendajale) või on lubatud tegevusi edasi anda ka sellistele kolmandatele isikutele, kes ei teosta Eelnõu § 3 lõikes 2 nimetatud tegevusi. Küsimus on tekkinud sellest, et Eelnõust ei selgu üheselt, keda loetakse krediidihaldusteenuse osutajaks. Kas selleks loetakse ükskõik millist kolmandat isikut, kellele krediidiinkasso on ükskõik millise tegevuse edasi andnud või on selleks isik, kes osutab krediidihaldustegevusi.

Tegevuse edasiandmine on järelevalvesubjekti poolt lepingu alusel, arvestades õigusaktides sätestatud erinõudeid ja piiranguid, kolmanda isiku teenuste kasutamine, mille sisuks on tegevuste ja toimingute jätkuv teostamine, mis on vajalikud järelevalvesubjekti poolt klientidele teenuse(te) osutamiseks ning mida tavaolukorras teostaks järelevalvesubjekt ise. Edasiantavate tegevuste hulka võivad muuhulgas kuuluda: IT tarkvara arendamine ja hooldamine, IT infrastruktuuri hooldamine, turundus, füüsilise turbe tagamine, personaliarvestus, siseaudit jne.

Juhul, kui KIKS § 43 reguleerib üksnes krediidihaldustegevuse edasiandmist, siis tuleks kaaluda ka üldise tegevuse edasiandmise regulatsiooni kehtestamist sarnaselt teiste finantsvaldkonda reguleerivate õigusaktidega.

Sellest tulenevalt palume täpsustada, kes on krediidihaldusteenuse osutaja. Lisaks teeme ettepaneku § 43 lõike 1 sõnastus üle vaadata. Sätte võiks ümber sõnastada näiteks järgmiselt: „*Krediidiinkasso võib krediidihaldustegevuse krediidihaldusteenuse osutajale edasi anda (edaspidi tegevuse edasiandmine) tingimusel, et ta sõlmib kirjaliku lepingu, krediidiinkasso jääb täielikult vastutavaks kõigi käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud kohustuste täitmise eest, ning kui: [...].*“

Nõuded krediidiinkasso tegevusele

32. Palume muuta Eelnõu § 44 pealkiri järgmiselt: „§ 44. Krediiditoimik ja selle pidamine“.
33. Teeme ettepaneku lisada §-i 44 järgmine lõige: „(5) Krediidiinkassol või krediidiostjal on õigus saada viivituses oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude maksmapanekuks krediidiandjalt või –vahendajalt kogu varasem krediiditoimik, mh andmeid vastutustundliku laenamist ja selle hindamist puudutava kohta. Vastavaid andmeid võib krediidiinkasso või krediidiostja kasutada üksnes oma nõuete maksmapanekuks.“

Finantsinspeksioon

Krediiditoimikut puudutav probleem tuleb praktikast. Kui isik vaidlustab võla, saab ta esitada kõik nõuded võla osas, mh vastutustundliku laenamise osas (kohtud teevad mh ka iseseivalt sedalaadi kontrolli). Ehk õiguslikult peaks olema tagatud krediidiinkasso õigus saada nt krediiditoimik, sh vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamisega seotud materjalid. On selge, et probleemiks on siin pankade puhul pangasaladuse teema. Palume kaaluda kas oleks võimalik seda reguleerida vajadusepõhiselt.

Raamatupidamine ja aruandlus

34. Eelnõu § 49 lõikes 1 on nõutud vandeaudiitori aruande ära kirja esitamine. Teeme ettepaneku kustutada sõna „ära kirja“ kuna tänapäeval enam audiitori aruandeid paberil ei väljastata vaid esitatakse elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna. Sellise aruande võib FI-le edastada muutmata kujul.

Eelnõu § 49 lõike 1 teises lauses on esitamisele kuuluvaid aruandeid üldistatud kujul nimetatud andmeteks ja dokumentideks. Juhime tähelepanu, et kõnealuse sättega on nõutud majandusaasta aruande ja vandeaudiitori aruande esitamist või avalikustamist ehk mõlema dokumendi puhul on tegemist aruandega, seega oleks põhjendatud nende koondnimetusena kasutada sõna „aruanne“. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku asendada Eelnõu § 49 lõike 1 teises lauses sõnad „andmed ja dokumendid“ sõnaga „*aruanded*“.

Eelnõu § 49 lõike 1 teise lause kohaselt on krediidiinkassol võimalik saada vabastus FI-le majandusaasta aruande ja audiitori aruande esitamisest juhul, kui ta avalikustab nimetatud dokumendid oma veebilehel. Halduskoormuse vähendamiseks teeme ettepaneku täiendada majandusaasta aruande ja audiitori aruande esitamise kohustusest vabastamise tingimust äriregistrile nimetatud dokumentide esitamisega. Seega krediidiinkasso ei peaks FI-le lõikes 1 nimetatud aruandeid esitama ka juhul, kui aktsionäride või osanike kinnitatud aruanne ja audiitori aruanne on esitatud äriregistrile kuue kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu.

Kokkuvõtlikult teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 49 lõige 1 järgmiselt: „*Krediidiinkasso esitab Finantsinspeksioonile üldkoosoleku kinnitatud majandusaasta aruande koos vandeaudiitori aruandega kahe nädala jooksul pärast aktsionäride või osanike üldkoosoleku toimumist, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu. Kui krediidiinkasso on nimetatud aruanded samaks tähtajaks avalikustanud oma veebilehel või esitanud äriregistrile, ei pea ta neid Finantsinspeksioonile esitama.*“

35. Eelnõu § 49 lõike 3 kohaselt oleme varasemalt teinud järgmise muudatusettepaneku: „(3) *Finantsinspeksioonile esitatavate regulaarsete järelevalveliste aruannete periood on kvartal ning aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Kui aruande esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, tuleb regulaarne aruanne esitada hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.*“ Juhime tähelepanu, et me ei ole nõus regulaarse järelevalvelise aruandluse perioodi muutmisega. Eelnõu eelmises versioonis oli aruannete esitamise perioodiks kvartal, mis on Eelnõu käesolevas versioonis asendatud poolaastaga. Krediidiinkassode tegevus on seotud ja peegeldub ka krediidiandjate ning krediidasutuste aruannetes. Seega krediiditurul tervikpildi saamiseks, arengute hindamiseks ja andmete ristvõrdluseks on oluline saada andmeid sama sagedusega. Krediidiandjad esitavad krediitide kohta andmeid kuise ja kvartaalse sagedusega ning krediidiandjad kvartaalse sagedusega, seega krediidiinkassode regulaarsete andmete esitamise sageduseks võiks minimaalselt olla kvartal.

Krediidisaaja teavitamine ja kaebuste esitamine

36. Eelnõu § 60 reguleerib krediidisaaja kaebuse registreerimist ja lahendamist. Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 60 lõige 3 ja selle seletuskirja sisu on erinev. Seletuskirja sisu kirjeldab Eelnõu eelmises versioonis sätestatud.

Järelevalve

37. Eelnõu § 67 lõikega 4 pannakse FI-le kohustus koostada ja avalikustada kaebuste lahendamise kord, mille alusel krediitisaajate kaebusi vastavalt Eelnõu §-le 60 lahendatakse. Eelnõu § 67 ja selle seletuskirja sisu on erinevad. Seletuskirjas ei ole arvestatud, et Eelnõu tekstis on lõikeid muudetud, mistõttu § 67 lõike 4 seletus puudub seletuskirjast.
38. Eelnõu § 74 lõikes 7 palume „kahe kuu jooksul“ asendada sõnadega „kolme kuu jooksul“.
39. Eelnõu § 74 lõikes 9 palume „neli kuud“ asendada sõnadega „viis kuud“.

Vastutus

40. Oleme varasemalt kommenteerinud, et Eelnõus on kasutatud sõna krediitisaaja/krediitisaajad kord ainsuses, kord mitmuses. Ainsuses ja mitmuses sõnade kasutamine võiks olla Eelnõus läbivalt ühtemoodi. Näiteks, Eelnõu § 85 pealkirjas on endiselt “krediitisaaja” ainsuses, aga sama paragrahvi lõikes 1 teksti sees on “krediitisaajate” mitmuses. Eelnõu §-s 60 on samuti “krediitisaaja” ainsuses.

Rakendussätted

41. Eelnõu § 94 lõike 1 punktis 1 (ja mõnes kohas veel) kasutatakse väljendit „krediitiasutuse poolt väljastatud krediitilepingud“. Juhime tähelepanu, et korrektne oleks sätestada „krediitiasutuse poolt väljastatud krediidid.“
42. Eelnõu § 94 lõige 3 sätestab, et kui isik on esitanud vastavalt käesolevale seadusele tegevusloa taotluse enne 2024. aasta 29. juunit, mis puudutab krediitiasutuse poolt väljastatud krediitilepingute haldamist või enne 2024. aasta 30. detsembrist, mis puudutab krediidiandja poolt väljastatud tarbijakrediitilepingute haldamist ja seda ei ole tagastatud ning selleks tähtjaks ei ole Finantsinspeksioon otsustanud tegevusloa andmist või sellest keeldumist, ei loeta äriühingu tegevust tegevusloata tegevuseks karistusseadustiku tähenduses. Sellel juhul ei ole isikul lubatud alates 2024. aasta 29. juunist või alates 2024. aasta 31. detsembrist kuni tegevusloa saamiseni tegeleda krediitihaldustegevusega. Palume selgitada, kas sätte loogikat ja seletuskirja arvestades, ei peaks 30. detsembri asemel olema 31. detsember.

Finantsinspeksiooni seaduse muutmine

43. Eelnõu § 96 punktidega 7 ja 8 täiendatakse FIS § 41 lõikega 5⁴ ja § 42 lõikega 5⁴. Eelnõu kohaselt on krediidiinkasso ja välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa arvutamise aluseks FI-le raamatupidamise aastaaruandes kajastatud hallatavate krediitilepingute koondjäagi koondsumma. Seletuskirja kohaselt peaks FI asjakohased andmed saama raamatupidamise aastaaruande kasumiaruandest. Juhime tähelepanu, et üldreeglina kasutatakse järelevalvetasu arvutamiseks subjekti poolt FI-le järelevalve teostamiseks esitatud aruannete andmeid. Selline lähenemine tagab FI-le andmete sissenõudmise aluse ja kontrollimise võimaluse ning vajadusel ka parandamise nõudmise ehk muude andmetega võrreldes kvaliteetsemate andmete alusel järelevalvetasu arvutamise võimalused. Eelnõu § 49 kohaselt on majandusaasta aruande koosseisu kuuluva raamatupidamise aastaaruande esitamise kohustus vaid krediidiinkassol ning ta ei pea aruannet esitama, kui see on tema veebilehel avalikustatud. Välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaalil puudub Eelnõu kohaselt majandusaasta aruande FI-le esitamise kohustus. Seega järelevalvetasu arvutamiseks vajalike andmete tähtaegne esitamine ja FI õigus nõuda andmete kvaliteedi parandamist ei ole Eelnõuga tagatud. Samuti juhime tähelepanu, et

seletuskirja selgitus, et järelevalvetasu arvutamiseks vajalikud andmed on kättesaadavad kasumiaruandest ei ole õige, kuna kasumiaruandes ei kajastata hallatavate lepingute jääke.

Teeme ettepaneku sätestada järelevalvetasu arvutamise aluseks järelevalve teostamiseks esitatavate aruannete andmed. Oleme teinud ettepaneku sätestada järelevalveliste aruannete esitamise sageduseks kvartali (Eelnõus on sageduseks poolaasta). Kuna järelevalvetasu arvutamise aluseks on raamatupidamisaruannetes kajastatavate hallatavate lepingute jäägid, siis sellised andmed tavaliselt võivad ajas oluliselt muutuda ja oleks otstarbekas kasutada teatud perioodide kohta esitatud jääkide kas summat või keskmist koondsummat. Sarnast lähenemist on kasutatud ka teiste subjektide võrreldavate andmete puhul (vt nt FIS § 41 lõige 1 – vara või tarbimiskrediidi jäägi aritmeetiline keskmine määratud perioodide seisudega).

Palume selgitada millist näitajat on mõeldud hallatavate krediidilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma all. Kas on mõeldud ainult krediidilepingutest tulenevaid nõudeid kokku (nt põhiosamakse ja intressimakse) või ainult mingit osa nõuetest?

Teeme ettepaneku sõnastada FIS § 41 lõige 5⁴ ja § 42 lõige 5⁴ järgmiselt:

„(5⁴) Krediidinkasso järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks tema või vastava välisriigi krediidinkasso Eesti filiaali hallatavate krediidilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspeksioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. detsembri ning jooksva aasta 31. märtsi ja 30. juuni seisuga.“

„(5⁴) Krediidinkasso järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks tema või vastava välisriigi krediidinkasso Eesti filiaali hallatavate krediidilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspeksioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. märtsi, 30. juuni, 30. septembri ja 31. detsembri seisuga.“

Krediidandjate ja –vahendajate seaduse muutmine

44. Eelnõu § 97 punktiga 1 muudetakse KAVS § 39 lõike 2 punkte 5 ja 6 ning nende muudatustega on välja jätud kriteerium, et isiku maine ei ole laitmatu kui tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni. Palume vastav muudatus jätta tegemata ning lisada nimetatud alus.
45. Palume täpsustada KAVS § 56 lõike 3 sõnastust. Nimetatud lõike kohaselt esitab krediidandja või äriühingust krediidivahendaja FI-le majandusaasta aruande ja muud kaasnevad dokumendid kahe nädala jooksul pärast aktsionäride või osanike üldkoosoleku toimumist. Kuna vastavalt KAVS §-le 59 peab krediidandja raamatupidamisaruanne olema auditeeritud, siis majandusaasta aruandes kajastuv teave on oluliseks sisendiks järelevalveliste aruannete kontrollimise protsessi ja järelevalve teostamisel. Järelevalve tõhusaks teostamiseks, et järelevalve saaks opereerida andmetega, mis ei ole oluliselt vananenud, oleks vaja majandusaasta aruande esitamiseks määrata lõppkuupäev. Samamoodi on antud kohustuse tähtpäev sätestatud konkreetse tähtajana ka teistes finantsjärelevalve subjektide tegevust reguleerivates seaduses. Ettepaneku kohaselt majandusaasta aruande FI-le esitamise tähtpäeva sidumine kuue kuuga pärast majandusaasta lõppu ei tekita krediidandjatele ja –vahendajatele olulist halduskoormust, kuna langeb kokku äriseadustikus majandusaasta aruande äriregistrile esitamise tähtajaga. Tulenevalt eeltoodust teeme ettepaneku lisada KAVS § 56 lõike 3 lõppu „*kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu*“.
46. Palume Eelnõu §-i 97 täiendada järgmiste punktidega:
  - (l) Muuta KAVS § 28 lõike 1 sõnastust järgmiselt: „Oluline osalus käesoleva seaduse tähenduses on otsene või kaudne osalus krediidandja või -vahendaja aktsia- või osakapitalis, mis on vähemalt 20 protsenti äriühingu aktsia- või osakapitalist, seda väljendavatest kõigist õigustest või kõigist häältest äriühingus, või osalus, mis võimaldab saavutada olulise mõju äriühingu juhtorganite üle. Olulise osaluse nõuded kehtivad ka krediidivahendajale, mistõttu peaks ka krediidivahendaja olema nimetatud KAVS § 28 lõikes 1, kuid see on ekslikult välja jäänud.

- (II) Täiendada KAVS § 44 lõiget 3 punktiga 10¹ järgmises sõnastuses: „10¹) juhi sobivushindamise kord;“. Üks oluline juhtide tegevusega seotud valdkond on sobivusmenetlus. Krediidiandjal ja -vahendajal lasub kohustus läbi viia juhtide esmane ja pidev hindamine läbi viia. Kuna krediidiandja ja -vahendaja juhtidele on seadusega määratud kõrgendatud nõuded, peab nimetatud nõuete täitmiseks krediidiandjas ja -vahendajas olema kehtestatud juhtide tegevust reguleerivad sise-eeskirjad ja protseduurireeglid, mille järgimisel on juhatusel võimalik välistada juhtivatele ametikohtadele sobimatuid isikuid. Sobivusmenetluse läbi viimiseks sise-eeskirjade kehtestamine ja nende kohane rakendamine tagab eeldused, et krediidiandja või -vahendaja valib juhtideks isikud, kes vastavad seaduses sätestatud nõuetele, ehk neil on olemas vajalikud teadmised, oskused, kogemused, maine jne. Eelnevast tulenevalt on oluline, et krediidiandjal ja -vahendajal oleks kehtestatud sobivushindamise kord, kus on kirjas nõuded, protseduurid ja dokumenteerimine juhtide hindamise kohta.

Krediidiasutuste seaduse muutmise

47. Eelnõu § 98 punktiga 2 täiendatakse KAS § 88 lõikega 4⁵ järgmises sõnastuses: „Krediidiasutus on kohustatud avaldama pangasaladuse Statistikaametile riikliku statistika seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, juhul kui klient on krediidiasutusele selleks nõusoleku andnud.“ Oleme varasemalt teinud ettepaneku, et pakutud muudatus tuleb Eelnõust kustutada ja jääme endiselt selle juurde. Meie hinnangul ei nähtu sedalaadi vajadust ega põhjendusi, et jaatada pangasaladuse jagamist Statistikaametiga ning üldisemal kujul andmetest peaks piisama Statistikaametile tema funktsioonide jaoks. FI palub Eelnõu § 98 punktiga 2 pakutud muudatus kustutada. Seoses sellega tuleb kustutada ka Eelnõu § 98 punktis 5 sätestatud täiendus.
48. Teeme ettepaneku Eelnõu § 98 punktiga 4 muudetud KAS § 92³ lõike 3 viimases lauses asendada sõna „laenude“ sõnadega „krediidilepingute või sellest tulenevate nõuete“, kuna see vastavuses Eelnõus kasutatava terminoloogiaga.

Oleme vajadusel valmis oma tähelepanekuid täiendavalt selgitama või arutlema osundatud küsimuste üle.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Tammer
juhatuse liige

Kristina Zorin
Kristina.Zorin@fi.ee